

Harc a lehetetlenséggel.

„Mindénre van eróm a Krisztus által“ Fil. 4:13.

A világ emberének életét és munkáját a lehetetlenség gondolata korlátozza. Azért, amit elérni, elvégezni *lehet*, minden erőfeszítésre kész és hajlandó elismerni azt, hogy ezek az elérhetőség határain belül levő célok még akkor is érdemesek a küzdelemre, ha abban a sikernek nagyon kevés kilátása kecsegtet bennünket. De amit a világ embere lehetetlennek ítél, arra feleslegesnek látja erőt, munkát és időt vesztegetni.

Vannak idők, mikor bennünket ugyanez a kétség és aggodalom gyötör, mikor lehetetlennek látunk minden munkát és erőnket felemészti és megbénítja az a gondolat, hogy hiába kell küzdenünk és dolgoznunk a világon, mert lehetetlennek látszik az a cél, ami előttünk áll. Ilyenkor a világ a szájalom és lenézés vegyülékével nézi munkáinkat és amig sajnál bennünket, hogy hiábavaló és kilátástalan erőfeszítések közt kell tönkretennünk életünket, másrészt viszont terelni akar bennünket afelé a gondolat felé, hogy a hiábavaló munkáról mondjunk le. Altalános a panasz a lekipásztorok közt, hogy munkájuk sikere nem látszik és hiábavaló az a sok erőfeszítés, amit ezen a földön a reájuk bízott lelkek között végeznek egy olyan cél érdekében, mely olyan messze van, hogy képzeletünkkel elérni nem tudjuk. Ennek a gondolatnak a hatása alatt némelyek, akikben több volt az öntudatosság, a néma és fásult beletörődés karjaiba estek, mások meg egyszerűen leveszik a kezeiket a munkáról, amelyben csak fáradság és teher, de nem siker és öröm vár reájuk.

A világnak ez önző és vak ítéletével szemben Isten Igéje rámutat arra, hogy a hitnek épen az a jellemvonása, hogy a lehetetlenség felé irányít bennünket. Minden, ami a világon nagy és jelentékeny, volt idő, mikor a lehetetlenség birodalmába tar-

tozott és a mire az akkori világ úgy nézett, mint most mireánk néz a mienk. Álmodozóknak nézte azokat, akik arról ábrándoztak, hogy valaha a könyv olyan olcsó lesz, hogy mindenki megveheti magának a Bibliát, hogy valaha Isten igéje terjedhet olyan helyen is, ahol abban az időben megközelíthetetlen voltak a lelkek stb. És mégis, ami ezeket és sok más dolgot azon lelkek előtt valóságnak és közelfekvőnek mutatott nem egy túlfeszített fantázia volt, hanem a hit, mely a láthatatlanokra néz és erejét nem magában, hanem Istenben keresi. Ami lehetetlen a világ embereinek, akik józanul és reálisan csak a lehetőségekre tekintenek és avval számolnak, ami lehető, az a hívő ember számára lehetővé lesz nem a saját erői számára, hanem Krisztus által. Ha nekünk nem lett volna lehetetlen magunknak bűneinkből kiszabadulni, ha nem állottunk volna tehetetlenül a kegyelem királyi széke előtt, akkor nem jöhetett volna el soha Krisztus és vele nem ismertük volna meg az Istent a maga lehetetleneket legyőző szeretetében. Csak az által, hogy nekünk lehetetlen volt és csak annyiban amennyiben nekünk lehetetlen, képes az isteni élet hozzánk jönni és bennünket megújítani, mert ahol a mi erőink csődöt mondanak és megsemmisülnek, léphet be életünkbe Isten a maga hatalmával. Abban a pillanatban, mikor emberi eszünk és szemünk előtt világosan meglátszott, hogy nincs út és nincs lehetőség a mi számunkra, hogy Istenhez jussunk, megnyílik a kegyelem kapuja, de zárva marad, míg lehetők, könnyűnek és módunkban levőknek látjuk a megújulás útját.

És így van a munkánkkal is. Amíg a mi számunkra lehetők és könnyűnek látszik, addig Isten nem fog segíteni rajtunk és akkor lesz legreménytelenebb és legkilátástalanabb, mikor mi emberi szemmel legbizonyosabbnak látjuk. De ha egyszer megnyílt előttünk az a kilátás, hogy mi számunkra lehetetlen minden és legjobb erőink hiába vesznek el a munkában, s mikor ennek nyomán lemondunk arról, hogy saját magunk el tudjunk érni valamit: akkor, hogy a kétségektől és bátortalanságtól megmeneküljünk, csak arra a Krisztusra kell néznünk, aki lehetetlenségeken és emberi törekvések romjain megtette és megteszi az egyetlent, ami csak Neki van hatalmában. És a lehetetlenből valóság és diadal lesz az Ő keze nyomán.

I. L.

Élet és munka.

Önvizsgálatom kérdéseire.

Imádkozom-e, ha nem hétszer napjában, mint Dávid, de legalább háromszor, mint Dániel?

Ha nem oly hosszan mint Salamon, de legalább oly röviden-e mint a publikánus?

Ha nem egész éjjelen át mint Krisztus, de legalább egy óráig?

Ha nem zsákszövetben, de legalább nem bársonyban és biborban?

Ha nem porban és hamuban, de legalább nem az ágyamban fekvé?

Adakozom-e, ha nem, mint Zakeus a négyszeresét, de legalább a törvény szerint az ötödrészét adva hozzá (III. Móz. 5:16)

Ha nem, mint a gazdag farizeus, de legalább mint az özvegy?

Ha nem erőm felett, de legalább erőm szerint?

Andrews Lancelot püspök 1626.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A külmiszió kérdése a munkában.

A külmiszió gondolatának igazi fontosságára most kezd rájönni egyházunk s ezzel együtt felmerül a kérdés, hogyan tudjuk népünket ránevelni, hogy egész nagyságában és jelentőségében lássa ezt a kérdést. Nyilvánvaló, hogy az az állapot, mikor egy egyház a külmiszió kérdésével nem foglalkozik és az iránt nem érdeklődik, mindig a hanyatlás és visszaesés jele abban az egyházban. Azt jelenti, hogy annyira el van foglalva magával és a saját problémáival, hogy nem jut ideje és tere törődni másokkal. Mintegy egyéni életben a másokkal való törődés hiánya egyrészt jele, de később eredményez is egy önző csak magának élő és a saját üdvösségével törődő életet, úgy van ez az egyházi közösségek életében is. Amint nem él senki önmagának és nem hal önmagának, úgy egy egyház sem él és hal önmagának és nem önmagáért van. A zárkózott és magának élő egyház élete elszűkül és megerőtlenedik, Ebből önként következik, hogy a misszió hiánya mindig az illető lélek és egyház *hitének* hiányait mutatja és tárja fel. A másokért való élet, másokban Krisztusnak való szolgálat, melynek a misszió is egyik formája, csak az olyan lelkekben fakadhat és virágozhat igazán, melyek megérezték az Úr elkötelező és életrehevő evangéliuma erejét. A mi egyházunk magának való élése és másokkal való nemtörődése egyrészt jele volt ez egyház hitbeli és lélekben való erőtlenségének, de másrészt lassanként oka is lett annak és részese olyan jelenségeknek, hogy nemcsak az evangéliumnak nem gondoltunk a másokhoz való elvitelére, de azt sem cselekedtük, amivel pedig a misszió gondolatát védtük ki a világ és magunk előtt; hogy itt benn erősítettük volna magunkat és ha már restelltünk érdeklődni a hottentották iránt, legalább érdeklődtünk volna a saját híveink és gyülekezeteink ügyei felől.

Ha most már gyülekezeteinkben és egyházunkban a misszió kérdésével foglalkozni akarunk, nem tehetjük anélkül, hogy a fenntebbi megállapításokat figyelembe ne vegyük és annak az alapján ne gondolkozzunk, amiket elmondunk.

Először is meg kell állapítanunk tehát, hogy egyáltalában csak akkor lehet megindulni a munkában a misszió gondolatával, ha tudjuk, hogy a misszió iránt nem elég csak külső érdeklődést ébreszteni, mert minden, csak a külső érdeklődésben épülő munka nem előre, de hátrafelé fogja vinni az ügyet. Csak akkor remélhetjük tehát, hogy a mi egyházunk és gyülekezeteink is résztvesznek a misszió munkájában igazán és lélek szerint, ha ez a részvétel nem pusztán érdeklődésből, nem is bizonyos mesterséges úton felébresztett szánalomból, nem is a világ szerinti adakozási vagy áldozási készségből, hanem egyedül a hitnek szolgáló és háládatosságában magát odaadó erejéből és indításából fakad, Nyilvánvaló ebből, hogy minél többen lesznek egyházunkban és gyülekezeteinkben olyanok, akiket Isten Lelkének lehellete megérintett és áthatott, annál több és mélyebb lesz az érdeklődés a külmisszió és az iránt, mit tehetünk mi ebben. Egyházunk megújulásának jeleiből és munkáiból tehát bizton remélhetjük a missziói lélek felébredését is és vele azt, hogy mi is kivehetjük részünket a munkából.

Másodszor azonban tudnunk kell azt, hogy minden olyan lélek, mely Istent megismerte s amelyben a háládatosság a megnyert kegyelemért felébredt, *tenni* vágyik, Isten rendelkezésére bocsátni magát és amilyen arányban ezt megtette, olyan arányban gazdagodik és erősödik meg az élete. A megújult lélek számára tehát *életszükség*, hogy munkálkodjék, mert minden felvett munka kifejezi, erősíti és gazdagítja kapcsolatát az élő Krisztussal, akinek ereje általa munkálkodik. Ezért fontos az, hogy feltárjuk a lehetőségeket a lelkek előtt és megmutassuk nekik, milyen tereken veszi igénybe Krisztus az ő munkájukat. A munkatér ismertetése és feltárása mindig szükséges a lelkek számára.

Világos ebből, hogy a misszió érdekében elsősorban azokkal az eszközökkel dolgozhatunk, melyek gyülekezetünk lelki megerősítésére és mélyítésére szolgálnak. A jó igehirdetés, a gyermekek hűséges gondozása, az ifjúsággal való foglalkozás, ha mindez azon célból történik, hogy velük az igazi életet megismertessük és az Isten Igéjének vezetése mellett, szóval egy komoly gyülekezeti munka mindig közelebb vezet *lelkileg* a misszió gondolatához, még ha nem is beszélünk magáról a kérdésről, mert annak a Léleknek a birtokába juttat, mely áldozni és munkálkodni kész az Isten országáért. Viszont egy felületes, csak a világ számára való kezelés mellett minden tö-

rekvést önző és kemény szivek gúnyja vagy felszínes érdeklődése fog hiábavalóvá tenni és meghiusítani, Az első dolog tehát, hogy a gyülekezetet olyan nevelésben részesítsük, melynek szelleméből megnyeri az illető lélek a missziói törekvésre való hajlandóságot és megérzi, hogy Isten őt az Ő szolgálátára hívta el.

Emellett most már speciális kötelességek is vannak, melyek magának a feladatoknak közelebbi képét és azokat a szükségeket mutatják fel, melyekben Isten hívó szava áll a lélek előtt.

Az igehirdetés erre különösen alkalmas eszköz és az igehirdetésben sok alkalmunk van rá, hogy a gyülekezet figyelmét a misszió kérdésére felhívjuk. Vannak olyan alkalmak is, melyek önként erre vannak szánva. Ilyen a pünköst ünnepe, mely az anyaszentegyház keletkezésének és megújulásának ünnepe. Ilyenkor beszélnünk kell a Szentlélek Isten munkájáról, nemcsak az egyes lelkekben, hanem a világban is, arról, hogyan gyűjti Isten magának a sereget az Ő országa számára olyanokból, akik most ismerik meg az evangéliumot. Rá kell mutatnunk ilyenkor arra, hogy Istennek célja van a világgal és ez a cél, hogy az Ő dicsősége terjedjen és hatalma növekedjen a lelkekben, s hogy az ez evangélium világossága hogyan lesz az emberi lelkek erejévé olyanok által, akik életüket arra szánják, hogy hirdessék ennek az evangéliumnak megújító erejét. Fel kell mutatnunk, hogy a keresztyénség, a keresztyén népek felelősek azért, hogy ezt az üzenetet elvigyék olyanokhoz, akik most még a sötétségben élnek, akár mikörültünk, akár távoli világreszeken s hogy ez a missziói parancs mindenkihez szól, a legkisebbhez is, mert mindenkire van bízva, hogy az evangélium fényét ragyogtassa és ha ténylegesen nem tud tenni semmit is e célért; imádságaival hozzájárulhat annak diadalához.

A pünkösti igehirdetésen kívül természetesen sok alkalmunk van még rá, hogy a misszió gondolatáról beszéljünk hivatásainknak, Minthogy a textusaink beosztása és kiválogatása alkalmával többi kérdéseinket is megtárgyalhatjuk, mint beszélünk a Bibliáról, az imádság jelentőségéről a keresztyén életben, a családról, az egyház feladatairól stb. az igehirdetésünk során, úgy ezekbe sok alkalom van bevinni a misszió gondolatát is. Ezek az esetenkénti megemlékezések, célzások, sokszor többet tesznek, mint egy nagy prédikáció, mert állandóan ébren tartják az érdeklődést.

De ugyanezt kell megtennünk a munka többi terein is. A vallástanításban és vall. nevelésben szintén sok alkalom nyílik erre. A vallástanítási anyagnál a következő történetek kapcsán: Babel tornya, Özönvíz, Izráel Egyiptomban, Kanaán földje elfoglalása, A keleti bölcsek, Jézus kiküldi tanítványait, Az első keresztyének élete, Üldözések stb., stb. Ezen történetek és tanítások tárgyalásánál beszélünk arról, hogy a keresztyénekre hogyan van rájuk bízva, hogy a világ előtt bizonyosságot tegyenek az evangéliumról. A vasárnapi iskolában is sok történettel lehet kapcsolatba hozni ezt a gondolatot, itt még hozzá az az előnyünk is megvan, hogy beszélgethetünk a gyermekekkel, apró történeteket mondhatunk el nekik a misszió történetéből. Az egyháztörténet tanításában meg kell emlékeznünk nagy missziói jellemekről is. A vasárnapi iskola különösen alkalmas talaj erre. A bibliakörökben is kijelölünk egy-egy időt, pl. negyedévenként egy alkalmat, mikor a bibliaórán szóba hozzuk ezt a kérdést. Itt is termékeny lesz az erről való társalgás, mert módunk van közvetlen beszélgetést folytatni a jelenlevőkkel a kérdés felől.

Ez azonban még mind csak az érdeklődés felkeltése, mely önmagában nagyon szép, de eredményeket nem hoz. Akkor lesz ez eredményes, ha azok a lelkek meglátják, hogy ők maguk mit tehetnek erre a célra. Ezekben a munkakörökben alkalmunk van személyesen rámutatni a teendőkre. A gyermekeket és gyülekezetet arra kell felhívni, hogy ha ennek a fontosságát látják, akkor ténylegesen is járuljanak hozzá a munkához valamivel. Fel kell mutatni nekik, hogy a legkisebb tényleges hozzájárulás is jelentős segítség. Ez a hozzájárulás lehet munka, vagy pénz, de mindenesetre imádság. Istentiszteleten, vas. iskolában, bibliakörben imádkozunk a misszió ügyéért és felhívjuk az otlevőket, hogy otthon is imádkozzanak ezért. A vas. iskolai adakozásból begyűlt összegből valamennyit erre a célra szánunk és elküldjük, de úgy, hogy a gyermekek előre tudják. A misszió kérdését tárgyaló kis füzeteket, melyek kiadására legközelebb sort fog keríteni az iratterjesztés, felolvassuk vallásos összejöveteleken, kezébe adjuk a gyermekeknek, ifjúságnak. Történeteket olvasunk fel és mondunk el. Egy-egy olyan történet, mint Livingstone élete vagy indiai és afrikai missziók életéből vett történetek, nagyon mély hatást tudnak gyakorolni a hallgatókra. A gyermekek és ifjúság lelkéből fog először felsarjadni a részvét, szeretet és tevékenység érzelme

és ott fog először tettekké válni a misszió iránti felelősség gondolata, az ilyen alkalmakat fel kell használnunk és erősíteniünk kell.

Természetes, hogy ebben azonban a legelső lélek, melynek át kell tüzesednie és magát e munkának át kell adnia a lelkipásztor lelke. Aki csak immel-ámmal, vagy azzal a gondolattal munkálkodik ezen, hogy tulajdonképpen az egész felesleges, annak a szavára egy lélek sem gyúl fel és melegszik át és az nem tud lelkesedést és áldozatos erőt gyűjtani mások szívében sem. Amit világosan látnunk kell az, hogy ez a munka reánk van bízva, hogy ez nem akadály a saját kérdéseink megoldásának, hanem talán épen az az út, melyen azok megoldásához is közelebb jutunk.*

I. L.

A szekták és az ellenük való védekezés módjai.

(Folytatás).

Végül megrajzolódik a helyreállított paradicsom képe, Isten t. i. azért hívja elő a halottakat sirjaikból, hogy nekik alkalmat adjon olyan tökéletes élet elérésére, amilyent Ádám elveszített bűnbeesése folytán. E paradicsomi állapotban megszűnnek a háborúk és forradalmak s akkor nem lesz többé elégedetlen néptömeg, a néptömeg tengere nem zúg majd többé. (És. 2:4, Mik. 4:3, Jel. 21:1.) Árdrágítók nem fogják többé kirabolni a népet, mert igazságos lesz annak uralma. (És. 11:9, 65:25). Akkor a föld megadja a maga bőségét mindenkinek, eltűnnek az éhségek, nem lesz többé hasztalan fáradozás az élet fenntartásáért (Zsolt. 67:7) s ha mégis felvetődik az a kérdés, hogyan fogja majd a föld táplálni a feltámadottaknak mintegy 21,700,000,000-nyi számát, hivatkozik valami csodabuzára, amelyik a megváltozott földön bőven fogja ontani a maga áldásait. A szegény nem fog majd hiába fáradni akkor lakóhely után, mert akkor nem azért fognak építeni az emberek, hogy mások lakjanak azokban, hanem minden embernek meg lesz a maga

* Lapunk Asszonyainknak szóló melléklete a mult számban is és a jelen számunkban is hoz egy-egy cikket, mely felhasználható vallásos összejövetelen való elbeszélésre. A kerület iratterjesztése gondoskodni fog olyan füzetek kiadásáról, melyek a misszió gondolatával foglalkoznak. Ugyancsak lapunk melléklete gyanánt megjelenő vas. isk. traktátusunk mult számaiban is van ismertette gyermekek számára a misszió gondolata. Jelen cikkünk a „Református Szemlé”-ben (43. szám) közölt kérelem teljesítését igyekszik lehetővé tenni.

lakóháza (És 65:21—23, Mik. 4:4.) Akkor el fognak távolítani a *betegségek* és nyavalyák, mert Isten megígérte, hogy az új rendbe beleviszi az egészséget és az erőt, olyan állapot keletkezik, amelyben a betegség gondolata is megszűnik (És. 33:24). Nem lesz többé siralom, jajkiáltás, sem semmi *fájdalom*, mert nem lesz többé bűn s így magától értetődik, hogy büntetés sem lesz (Jel. 21:4). Nem lesznek *temetések*, mert nem lesz halál, a temetkezési vállalatok járműveiből *kedutelési fogatok* alakulnak (Jel. 21:1). Megszűnik a *gyász*, a családtagok, akik a gyász folytán szétszakadtak és sírig hordták a maguk bánatát, újra egyesülni fognak (I. Kor. 15:22—23). Az élet, amely minden időben az emberek legfőbb vágya volt, teljes mértékben meg fog valósulni, az élet tartalma pedig az *egészség, erő, ifjúság* (Jób 33:25, Róm. 6:23, Jel. 21:4). A feltámadottak összegyűlnek, szívükben a messiás fog uralkodni, örömjongás foglalja el a bánat helyét, Isten teremtésének csodáit fogják szemlélni a feltámadottak, örömeiket zengedeznek majd az Ő dicsőségére (És. 35:10, 51:11, Fil. 2:10, 11).

Ha most még egyszer végig tekintünk a millenisták gondolatain, akkor mindenekelőtt az a szembeötölő, hogy azok egy egységes hitrendszerképen jelennek meg előttünk. Ha pedig hatásának titka után kutatunk, akkor annak egyik magyarázatát abban a körülményben találjuk, hogy e vallás az üdvöt *a jelen nemzedék életében* megvalósulandónak mondja: bizonyos számítások alapján kiszámíthatóknak vélik az Isten üdvtervezetére vonatkozó fontosabb időpontokat, azután bizonyos bibliai jóslatokban előre megjósoltaknak mondják a jelen eseményeit, s amennyiben a jelen viszonyok bizonyos tekintetben egybevágóak a régiek látomásával, a hiszékeny lelkek fanatikusan hisznek az ígéretek megvalósulásában. A szentírás szellemében nevelt ker. ember azonban az első pillanatra észreveszi, hogy az Isten üdv munkájára, annak időpontjaira tett emberi számítások éppen annyira ellenkeznek a biblia szellemével, mint amennyire kalandos természetűek. Az örökkévaló Isten üdv munkájának tervét gyalgó ember át nem foghatja. Jézus és az apostolok a lehető legtartózkodóbbak voltak a visszajövetel és a messiási uralom megvalósítására és annak idejére vonatkozó jóslatokban. (Mt. 24:36, I. Tess. 5:2, Lk. 12:39—40, I. Kor. 2:2, Ap. Csel. 1:6—7). — Márk 13:32—33.

A millenisták tanításainak további jellemző vonása a me-

rőben *apokalyptikus karakter*, a vallás teljesen megszűnik a jelen üdvjónak lenni, a millenista hívő teljesen a jövőben él, hitét teljesen uralja a Krisztus messiási uralma felől és a saját feltámadása felőli reménység, a jövő reménységeikre vonatkozólag pedig jellemző, hogy a természetes fejlődés menetét teljesen kivetik a lábuk alól, csodás úton várják az események kibontakozását s hogyha a szentírás világszemléletével némileg egybevágunk a tanítások, annál fanatikusabban hisznek az ezirányú jólatok megvalósulásában. Ha arra gondolunk, hogy mily systematikusan kidolgozzák a feltámadásra vonatkozó tanításaikat, ha arra gondolunk, hogy mennyi észellenes és kép-telen gondolatot vegyítenek bele ebbe, megállapíthatjuk, hogy e vallás elszakad az emberi élet egészséges fájáról, a szellemi élet egészséges fejlődéstalajáról. A millenista szekta e gondolataival szemben hangsúlyozni kell azt, hogy ha a keresztyén hitnek lényeges tartalma is a reménység, a vallás mindenkifelett a *jelen élet kincse*. Bár az őskeresztyénség vallásossága apokalyptikus karakterű is volt, ott is lényegében a vallás a jelen üdvjava volt (Mt. 12:28, Luk. 10:17, Mt. 11:7, főleg Luk. 17:20). A Jézus messiási uralma fantasztikus kialakítására vonatkozó folyamatok merőben ellenkeznek Jézus sok példázatának tartalmával, amelyekben fejlődés útján megvalósulónak mondódik Isten országa (Mk. 4:1—9, 30:32, Mt. 13:33, Mk. 4:26—29). Az új testamentom sok nyilatkozatából arra is rá lehet mutatni, hogy a feltámadás az itélet is a jelen életben hajtódik végre. (János ev. 11:25—26, 5:24, 3:18, 19, 36, 6:47).

Különösen fokozza a millenisták tanításainak hatását az a tény, hogy a fizikai élet hiányérzeteire ígérnek mindenkifelett pótlékot. Isten az embert tökéletes *testi életre* teremtette, a bűnbeesés által az ember a tökéletes testi életre való képességeit veszítette el, a feltámadásban a test az, amelyik helyreállítatik, testi örökélet az, amit nyernek, még azoknál is, akik isteni természetre támadnak fel, a testi élet javai állanak előtérbe, a helyreállított paradicsom legfőbb üdvjvai az élet (testi értelemben), az egészség, az erő, az ifjúság, a pompás lakásviszonyok, a nehézségek nélküli megélhetési viszonyok, ezeken túl hangsúlyozzák csak a tökéletes társadalmi viszonyokat, az igazságosságot, a szeretetet, a társadalmi békét. Természetes, hogy mind e vonásoknál fogva különös hatással van a vallás a hiszékeny kedélyekre. A millenisták e tanításaival szemben hangsúlyozni kell, hogy az igazi vallás elsősorban a lelki

élet hiányzeteire nyújt pótlékot, hogy a vallás elsősorban a lelki élet kérdése, a lelki életen át hat aztán egészségesebb társadalmi, gazdasági viszonyok keletkezésére, végül pedig a lelki életen át szenteli meg az ember testi életét is.

A millenisták azonban más oldalon is megszegényítik a vallás tartalmát, kivész kezükben a keresztyénség igazi tartalma, mert a Jézus személyiségéből kiejtik a történeti tartalmat, *tökéletes embernek* mondják őt, de teljesen eltüntetik az ő lelki életének gazdagságát, egy sakkfigurává válik a Jézus személyisége az ő kezükben, aki az első tökéletes ember helyére lép. E gondolatokkal szemben egyfelől a legerőteljesebb és legbiztosabb védekezés, ha Jézus személyiségének gazdag tartalmát és mélységét tárjuk fel, ha a történeti Jézust tesszük élő erővé gyülekezeteinkben, másfelől pedig, ha a történeti Jézusban rámutatunk az *ő isteni vonásaira*, Jézus ez isteni vonásai pedig az egész újtestamentomon keresztül csillognak. (Ján. 1:1, Ján. 10:30, 17:11, I. Ján. 5:7, Kol. 2:9, 1:15—17), a Krisztus Istensége mellett hangsúlyozandó a *Szentlélek Istensége*, amit szintén tagadnak a millenisták (I. Ján. 5:7, Máté 28:19). Végül, ha a millenisták az embert is pusztán fizikai étellel rendelkező lénynek tartják és megtagadják tőle a halhatatlan lelket, ha megtagadják az örökéletre való képességét, és az Istennel való hasonlóságát, akkor kifejezésre kell juttatni az emberi életnek az Isten életében gyökerező természetét.

A szekták ellen való védekezés módjai speciális tanításaikra tekintettel.

9. A szekták általános jellemző vonásainak ismertetése révén közvetlen veszélyhiánya esetén rámutattunk a preventív védekezés módjaira, most kérdezzük azt, hogy miképpen védekezzünk a szekták ellen abban az esetben, ha azok *meglevő veszedelmet* jelentenek egyházunkban? E tekintetben mindenekelőtt meg kell állapítanunk bizonyos *általános* módjait a védekezésnek s elsősorban azt kell megállapítanunk, hogy a szektákkal szemben való minden munkánkat és küzdelmünket a *szeretet* kell, hogy áthassa, azt kívánja ker. vallásunk tartalma, ezt kívánja a szekták lelki kharaktere, legtöbb esetben nemes hajlamoktól vezetettve estek ezek az emberek a szekták karjaiba, végül azt kívánja a helyes belátás is. hogy t. i. erőszakkal nem lehet korlátozni hatásukat, sőt ez által csak

ellenálló erejüket és vonzó hatásukat fokoznók. Szeretettel kell viseltetni velök szemben mindig készen az ő segítségükre, támogatásukra.

Másfelől azonban nem lehet ez a szeretet olyan természetű, hogy az saját egyházunknak ártalmára legyen. A szeretetnek az a természete, hogy az ledönti a határokat, áthidalja az ellentéteket, megbontja úgy az egyéneknek, mint a közösségnek egységét. Nem lehet a szekták iránti magatartásunk olyan, amelyik feladja *egyházunk egységének, egyéni sajátosságainak szilárd körvonalait*. A szeretet gyakorolása mellett is mindenkor szigorúan meg kell őriznünk egyházunk egységét, fensőbbségének, értékesebb mivoltának tudatát hiveink lelkeiben. Óvakodnunk kell mindattól, ami hidat képezne hiveink számára, hogy a szektákkal lelki közösségre lépjenek. (Gal. 2:5.) Nem mehet el a lelkész a szekták gyülekezetébe, hogy istentiszteletüket végighallgassa, még kevésbé, hogy ott felszólaljon, nem vehet aktív részt szertartásaikban, temetéseiken, viszont nem engedheti meg, hogy a szekták vezetői aktív részt vegyenek a mi funkcióinkban, mert mindezek folytán egyházunk egységét bontanák meg s utat nyitnánk hiveink számára a szektákhoz.

A szektákkal szemben való küzdelem azonban nemcsak általában, hanem *különösen* is meghatározza egyházunk munkáját az egyes lelkipásztori tevékenységekben. A szekták részéről fennálló veszedelem sok tekintetben meghatározza *igehirdetésünk tartalmát*, ha nem áll fenn a szekták részéről a veszedelem, semmiképen sem lehet a szekták elleni predikációkat mondani, akkor sem, ha azok csak érintik egyházközségünk életét. Ha azonban a szekták részéről feltámadó veszedelem akut veszedelmet jelent egyházunk életére nézve, akkor mindig fel kell venni igehirdetésünkbe azokat a problémákat, amelyek legégetőbb kérdései hiveink lelki életének pl. a gyermekkereszttség, a szombat megünneplése, az Úr visszajövele, a feltámadás problémáit, viszont más természetű igék kapcsán is kitejezésre kell juttatni egyházunk álláspontját a szektákkal szemben. Az apológia mindig az egyház önfentartásának erőteljes megnyilvánulása volt, e fegyvert ma sem mellőzheti egyházunk. Úgy a személyes beszélgetésre, mint a közvetlenebb megtárgyalásra felhasználhatók a gyűl. istentiszteleteken kívüli igehirdetési alkalmak, mint pl. a családi istentisztelet, a vallásos estélyek, ez alkalmakkor behatóbban meg lehet beszélni

a szekták részéről felmerült problémákat. A szektákkal szemben használt hangunktól álljon távol a gyűlölet, a lekicsinylés, elismerendő bennük az, ami jó, viszont hangsúlyozni kell, hogy mindannak, ami a szektákban jó, egyházunk is hordozója és hirdetője.

De nemcsak a kultikus tevékenységeinket, hanem a vallásos nevelés terén végzett tevékenységeinket is át kell, hogy hassa, meg kell, hogy határozza a szekták elleni harc. Nem lehet azonban a vallásos nevelés kezdeteit, az első foku elemi iskolai vallásoktatást, a vasárnapi iskolai tanítást a szektákkal való vita talajára tenni. A vallásos nevelés e fokán pozitívumokat kell adni mindenekfelett, nem lehet még apológiát üzni itt, amikor még nincsen, amit megvédjünk, legfeljebb a pozitív gondolatok azon vonásait kell kiemelni, amelyek a szekták gondolataival ellentétesek. A vallásos nevelés révén nagyobb szerepe lehet azonban a szekták elleni küzdelemnek a *konfirmációi oktatásnál*. A szekták rendszerint egységes rendszerbe foglalt hittanokkal lépnek fel, a konfirmációi oktatásnál tehát, amelynek elsősorban az a célja, hogy kálvinista hitünk szerint formáljuk növendékeink lelkét, szükséges, hogy saját hit-tartalmunkat kiemeljük, megerősítsük a szekták tanításaival szemben. A lélek halhatatlansága, Krisztus Istensége, a megváltás, a keresztség gondolataival kapcsolatban mindig erőteljesen ki kell emelni saját hitünk gondolatait. Különösen jó terület a szekták elleni védekezésre a vallásos nevelés révén a *bibliakörös* munka, ez az a terület, amelyen legközelebb állunk módszer dolgában a szektákhoz, itt alkalom nyílik a szekták összes fontosabb textusainak megtárgyalására, s az ifjúság lelki világa az a talaj, amelyen legbiztosabb védelmet készíthetünk hitünk számára a szektákkal szemben.

Különösmódon meg kell, hogy határozza a szekták elleni küzdelmünk a *pásztoráció* munkáját, a pásztoráció az a terület, amelyen legbiztosabban megvédhetjük híveinket a szekták ellen. A jó pásztor féltve őrzi az ő nyáját, elhagyja a 99 bárányát és utána megy az egynek, amelyik veszedelemben forog. Szeretettel megy utána, behelyezkedik lelkivilágába és féltve őrködik felette. Ez a szeretet a leghathatósabb védelem a szekták ellen, a mindenkor segítségre kész, féltve védő, kereső, szolgálatra mindenkor kész és megtartani akaró szeretet. Az ilyen állandó szeretet gyakorlása közben benső lelki egység jön létre a pásztor és a nyáj között, a hivek látják lelki-

pásztoruk munkájának értékét, szükségét érzik annak s ez a benső kapcsolat megvédi őket attól, hogy leváljanak az egyház testéről. Épen ezért a *pap személye*, életében a kálvinista éleleteszmény megtestesítésével a legbiztosabb védelem a szektákkal szemben.

Az eddig ismertetett minden munka a szekták ellen a lelkész által teljesítették, így az egyház a szekták elleni küzdelmet elsősorban a papok által végzi. Azonban van egy rendkívül fontos mód, amelyben az egyetemes egyháznak kell a lelkész segítségére sietnie. A szektákra különösen az a jellemző, hogy vallásos iratok tömegével árasztják el hiveiket s a mieinket is s a szomjas lelkek mohón vetik magukat ez iratokra, milyen idegenszerű, milyen értéktelen ezek tartalma s mégis milyen szomjasan szívják be magukba hiveink is ezeknek hatásait. Feltétlenül szükséges e hatások ellensúlyozása, főképen *népies tartalmu vallásos iratok* kiadása révén.*

(Vége.)

Dr. Mátyás Ernő.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* A dolgozatban felhasznált művek jegyzéke.

1. G. Comsa : Pentru neam și lege. București 1923.
2. Forgács Gyula : Reformáció 1921. febr. 15 és május 1 számai.
3. Forgács Gyula : Hogyan bánjunk a szektákkal ? „Az Út” 1917. évi 4—5. számaiban.
4. Gönczy Lajos : Statisztika a baptisták számáról. „Az Út” 1917. évi s. számában.
5. Makkai Sándor : A szekták keletkezésének okai. „Az Út” 1917. évi 3—5. számában.
6. Moderson : Szombat és vasárnap. Budapest 1921.
7. J. F. Rutherford : Isten hárfája. Cluj-Kolozsvár 1923. (Millenista tanítások kézikönyve).
8. P. Schenreen : Die Sekten der Gegenwart. Stuttgart 1912.
9. Udvarnoki A.—Csopják A. : Hitvallomása és szerkezete a baptistáknak. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium „Hivatalos Közöny”-e 1905. évi 23. sz.-ban.
10. A bűnös sorsa. (Adventista traktátus).
11. A holtak állapota a biblia fényében. (Adventista traktátus).
12. A keresztyén boldog reménysége, (Adventista traktátus).
13. Az aranykorszak naptár 1924. évről. (Millenista naptár).
14. Bibliai tanító. Budapest 1922. (Adventista tanítások kézikönyve)
15. Krisztus és a szombat. (Adventista traktátus).

A reformáció igazsága.

1. Hadd idézzük ismét emlékezetünkbe azt a történelmi eseményt amely 1517. október 31.-hez fűződik! Olyan kicsi ez az esemény, amely e nap történetében végbement, mint a hópehely, de amint a hópehely lavinává nőhet, úgy nőtt világtörténelmi lavinává ez a nap is s felmérhetetlen súlyával úgy zuhant reá a világtörténelem útjára, mint valami istenítélet s döntés elé állította az egész világot! Valójában nem történt más egyéb ezen a napon, mint csupán annyi, hogy Luther Márton tiszteletes atya, a szabad művészetek és a Szent Theologia mestere, a wittenbergi egyetem rendes tanára „*az igazság szeretetétől és kiderítésének vágyától indítva*” 95 vitatételt szegzett ki a wittenbergi vártemplom kapujára s felhívott mindenkit hogy akik ezeket a tételeket meg akarják vitatni, akár szóban, akár írásban, Wittenberg városában az ő elnöklete alatt ezt megtehetik a mi Urunk a Jézus Krisztus nevében! A reformáció napján tehát csupán egy vitára való felhívás történt, olyan megszokot módon, amint az ebben a korban napirenden volt minden egyetemi városban. És mégis ebből a kis eseményből robajos száguldással úgy nőtt a lavina, hogy a pápától kezdve az utolsó barátig s császároktól el az utolsó wittenbergi polgárig, mindenki döbbenetes tekintettel, zakatoló szívdobogással szemlélte és magyarázni nem tudó lélekkel leste, hogy vajjon Istentől, vagy emberektől van-e ez a dolog? S ime! az itt-ott még bátortalan hangú 95 tételről az derült ki, hogy ez a dolog nem emberektől, hanem Istentől való volt. Ennek a napnak hópehelynyi eseménye azért nőtt lavinává, mert a 95 tétel nem hiú emberi provokációt tartalmazott, hanem *a szent isteni akarat ítélete zendült meg egy emberi elme alkotta s emberi kitalálásokból felépített rendszer felett. A reformáció történelmi eseményéből isteni protestáció lett minden olyan emberi törekvés ellen, amelyek illúziók színes ködével akarják a lelkiismeretet elvarázsolni s kúsza emberi törvények és intézmények szövevényében akarják a szíveket megejtteni.*

2. A reformáció megítélésében a legkülönbözőbb és egymásnak ellentmondó vélemények hangzottak el. A közömbös nemtörődomség, az ellenszenv, a gyűlölet épenúgy, mint a rokonszenv, a szeretet és a rajongás, a legkülönbözőbb változatban, mind szóhoz jutottak a reformáció értékének és jelentőségének a méltatásában. Egyik pápai enciklika szerint minden kárhozát és minden istentelenség, ami csak a 16. század óta a keresztyénséget alapjában megrázkódtatta mind a reformációra vezethető vissza. A múlt század egyik legnagyobb római katolikus theologusa: Joseph Görres azt vallja, hogy a reformáció az emberiség második bűnesete és az emberiség egyik degenerációs jelensége. A szociál-demokrácia történetírása pedig a reformációt a német kispolgári társadalom gazdasági védekezésének nyilvánítja a pápai udvari kizsákmányoló törekvéseivel szemben. A tudományos gondolkozású historikusok legnagyobb része pedig az egyéniség jogának szabad, érvényesülését látja a reformációban s azt vallja, hogy ennek a proklamálása által a reformáció az egyéni képességek szabad kifejlésén alapuló modern kultúra megteremtője. Különösen ez utóbbi felfogás az, amelyik átment a köztudatba s általánossá vált annyira, hogy ma, ha valaki a reformációról valami nagyot akar mondani a reformációt úgy emlegeti, mint „a felvilágosodás”, „a haladás zászlóvivőjét”, mint a modern kultúra első „szószólóját”, mint „a világosság képviselőjét a sötétséggel szemben.” Meg kell állapítanunk, hogy a reformáció értékelése ma olyan frázis-tengerbe fúlt, hogy azok, akik reális és tiszta megvilágításban szeretik és óhajtják nézni a dolgokat és az eseményeket, a legnagyobb zavarba vannak, mert a semmitmondó szólalomoktól nem tudnak látni s nem képesek a kérdés lényegét megragadni. Minden elfogult előítéletes és pártoskodó szellemmel szemben keressük és kutassuk fel a *reformáció igazságát*, a reformáció ama gyökér jelentését, amelyben a reformáció valósága él s amely egyedül lehetséges magyarázata mindazoknak a történelmi jelenségeknek, amelyek a reformációból eredtek és hajtottak ki.

3. Az emberiség tragikus történetének a legmélyebb szemlélete arról győz meg, hogy az ember belső tehetetlenségénél fogva nagy könnyedséggel veti magát a hamis illúziók, emberi hiúságát legyezgető álmokképek habjai közé s szívesen szakad el a valóságtól, hogy emberi gyöngeségeinek engedve a felelősség és az igazság hatalma alól szabadúljon. Tapasztalatilag véve az emberhez mindig közelebb esik saját érzéki vágyai

által átszőtt dédelgetett énje *úgy amint van*, mint az isteni szent akarat tükréből kiragyogó ember, mint *amivé lennie kell*. Az emberben állandó virulenciával él az ősi hajlam: elszakadni mindentől, ami nálanál nagyobb és önmagát állítani a teremttség középpontjába. Az emberi természethez semmi sem áll közelebb, mint nagyságával, kiválóságával, nagyszerű tulajdonságaival való hivalkodás. Sokszor számba vette már az emberi tudomány mindazt, amit az emberi elme produkált s sokszor állott meg már az emberi szellem nagyszerűnek nevezett alkotásai előtt különös bámúlattal és önímádatlaltal, de még soha sem vette számba azt a sok illúziót, amelyet dicsfényűl alkotott saját homlokára s amelyekbe úgy húzódott be és úgy zárkózott el, mint a csiga az ő házába s boldogan és öntelten ringatta magát abban az etőítéletben, hogy rajta kívül semmi sincs ezen a világon. Az emberre nézve semmi sem nehezebb, mint gyöngességének, kicsinységének és hiábavalóságának aláztatos elismerése. Az emberre nézve nincs súlyosabb követelmény, mint túlmenni a humánitás határain s levetközni hamis illuzióiból szőtt egyéni ruháját. Nehéz és súlyos minden ilyen követelés, mert a legfokozottabb erő kifejtést, a legnagyobb aktivitást és a legkövetkezetesebb önmegtagadást foglalja magában; már pedig az ember szívesebben süpped bele önmaga animális lényébe és szívesebben tapad a puszta lét porból, sárból, illuziókból szőtt látható világához. Az ember azonban, ha tengeretheti is életét az illuziók ködében, de csak illuziókból tartósan élni nem tud. Elemi erővel ébred fel az emberi lélek, mélyén a békételenség, a nyughatalanság, a forró vágy: szabadulni a csalékony, hazug és hamis beképzésektől. Majd jön a fájdalmas, szenvedélyes éhség és szomjúság a valóság után. *Az emberiség életének minden igazi nagy fordulója a hamis istenektől és a hamis emberi tákolmányoktól való szabadulás és az igazi, tiszta, valóságos isteni élet és teljesség utáni vágyból született.*

4. *Igy született a reformáció is a valóság szenvedélyes éhségéből.* (Brunner). Ezt az éhséget azonban Isten élesztette, Ő fokozta, míg annyira fájdalmassá és kinossá nem vált, hogy Luther Márton lelkéből feltört az imádság, a kétségbeesett könyörgés szava ahhoz, aki egyedül tudja ezt az éhséget kielégíteni, mert Ő maga egyedül az a szent valóság, aki egyedül képes valóságos lelki eledellé válni a valóság után éhes szívek számára. A reformáció nem emberi mű, de a diadalmas Isten diadalmas harca az Ő dicsősége megkárosítói ellen; azok ellen,

„...akik az igazságot hamissággal feltartóztatják“, azok ellen, akik „... néki hálákat nem adtak, hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek és az ő balgatag szívök megsötétedett; magúkat bölcseknek vallván, balgatagokká lellek és az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték múlandó embereknek... képmásával.“ (Róm. 1 : 18, 21—23).

A reformációt megelőzői dő, mint valami eschatologikus végső idő tele van hamissággal; a bűn valósággal szétáradt, mint valami szennyes tenger; az elközömbösödött szívek dacosan állanak szembe Isten ígéjével, Isten pusztá névvé süllyedt le, akinek csak annyi jelentősége volt, hogy mint legmagasabb fogalom helyet foglalt a theologiai szillogizmusok alaptételeiben, vagy következményeiben. Kihalt a szívekből az Istennel szemben érzett bizalom s helyébe lépett az emberi tekintélyekbe vetett vakhit. Az Isten dicsőséges orcáját láthatatlanná fedték el a közbeléptetett emberi teremtmények hierarchiái: szentek, főpapok, püspökök, papok és barátok. Ez volt az az idő, amikor az Isten ígéjében adott isteni kijelentés helyébe egy földi intézmény lépett s egyedül az isteni kijelentést megillető feltétlen tekintélyt magának követelte s mint ilyen uralkodott hatalommal és erőszakkal a lelkek felett, ezen a földön, a purgatoriumban, sőt a mennyben, az Isten királyi székében. Soha az ember vakmerőbb és kárhozatosabb merészséggel nem sajátította ki isteni jogokat, mint a reformációt megelőző római egyház. Soha az ember annyira el nem szakadt a valóságtól, s soha úgy bele nem bonyolódott emberi kitalálások szövevényébe, soha annyi hamis illuziót nem táplált és annyi lehetetlen előítélet urrá nem lett a lelkek felett, mint ebben a korban. Minnél nagyobb lett az egyház hatalma, annál jobban elhomályosult az Isten szuverén fensége. És minnél erősebbé vált az egyház befolyása, annál gyöngébbé a Krisztus közvetlen hatása. Mintha a Sátán ejtette volna törbe az egyház egész rendszerét, pápák, püspökök, zsinatok mindent elkövettek, hogy az Isten akaratának határozott és kemény parancsait minél jobban meglazítsák, azok súlyos követelményeit minél könnyebbekké tegyék. Megindúlnak a kompromisszumok Isten akaratának törvényei és az emberi vélekedések között s míg Isten akaratára folyton veszít érvényéből az emberi vélekedések egyedül érvényes normákká válnak. Már nincs szüksége senkinek arra, hogy maga viaskodjék, tusakodjék, imádkozzék az Isten kegyelméért és igazságáért, hiszen nagyon könnyen teljesíthető érdemszerző cselekedetekkel, imádsággal

puszta gépies ismételtetésével, minden szív-töredelem nélküli bőjtölésekkel, pénzen vásárolt búcsukkal könnyen és kényelmesen lehet azok birtokába jutni. És ennek az egész folyamatnak az a vége, hogy a dömés barátok bűnbocsátó-céduláikkal, az u. n. confessionalek-kal teljesen elaltatják a bűntudatot és elbódítják a lelkiismeret tiltakozó szavát. A kábultság lelke nehezedett az egyházra s Isten nagy kegyelmi ajándékai veszendőbe indultak.

5. Amikor a római egyház azt képzelte, hogy nagyszerű rendszerével, bámulatraméltó szervezetével Isten kegyelmet, bűnbocsánatot és örökéletet osztó hatalmának a birtokába jutott, akkor „szólott az Úr“ s a Luther és Kálvin lelkén keresztül, mint valami vulkánikus erejű kitörés rázkodtatta meg szavával az egyház évezredes életét s az emberi életfejlődés minden alkotását. És az Úr szavában felvillant a reformáció igazsága: *Megigazúl az ember hit által, Isten kegyelméből, a Krisztus Jézusban való váltáság által* (Római levél III. 24–28). Mint új életár pezsdült meg ez az egyetlen igazság minden emberi szív mélyén, mert ösztönös erővel tapasztalta meg minden emberi szív, hogy mesterkéltnél kitalálás, raffinált és kompromisszumos útvesztő, emberi óhajításokhoz alkalmazkodó az az út, amelyen eddig járt s ez új életár belső feszítő erejének hatása alatt egész pompájában virágzott ki Isten csodás akaratanak új világa.

Felragyogott a megnyílt szemek előtt, hogy Isten nem eszköz az ember kezébe, még az egyház kezében sem, hanem fenséges, örökkévaló és szent hatalom, akinek akarata nincs az egyház falai közé zárva s akivel az egyház nem rendelkezik. Isten egyedül és egymaga az egyetlen és feltétlen valóság, akinek lábai alá van vetve minden, az egész látható és láthatatlan világ. Isten világának drága javai felett nem díszponál senki, különösen nem semmiféle emberi hatalom s Ő előtte semmi és haszontalan minden emberi ellenszolgáltatás, tehát az Ő kegyelmének javait senki soha ki nem érdemelheti, hanem adja azt Ő szabadon, a saját jótetszéséből azoknak, akik a hit teljes és feltétlen bizalmával fordulnak Őhöz és a Krisztus által kapcsolódnak bele az Ő diadalmas életébe!

A reformációban viharzó erővel tünt ki, hogy az Isten Úr, az egyetlen és diadalmas Úr, akinek szent valóságával semmi össze nem mérhető, s ha azt merészeli valaki, hogy valamit hozzámérjen, vagy Őt valamihez mérje, összetörtén kell bevallja előbb-utóbb, hogy minden, ami rajta kívül van az mind csak

pozdórja és szemét, rothadás és halál s az élet és a világ mássá, tehát valósággá csak Őbenne lesz. Felragyogott a megnyílt szemek előtt, hogy Isten nem egy „leltári tárgy” (kuffer) az egyház pókhálós és dohos raktárában, hanem magát kijelentő Isten, akinek egyetlen szavától függ ég és föld, élet és halál!

A reformációban felragyogott, a Lélek által megnyílt szemek előtt, hogy Isten előtt semmi sem öncél, sem az egyház, sem a „vallás”, hanem eszközök csupán, amelyeket használ Isten addig, amíg alkalmasak az Ő országa, ama láthatatlan, egy, közönséges anyaszentegyház építésére, de elvet magától azonnal, amint alkalmatlan eszközöknek bizonyultak. Amint ez az igazság nyilvánvalóvá vált a reformátorok lelkében, abban a pillanatban egy szomorú anakrónizmusnak tünt fel előttük az örökévalóság és isteni tekintély igényével fellépő egyház, mert meglátták, mint napfényes igazságot, hogy ezeknek a vakmerő igényeknek pillérei csak olyanok, mint a törékeny nádszál, emberi argumentumaik pedig, mint az árnyék, vagy az álom, vagy mint a könnyű hab.

A reformációban nyilvánvalóvá vált, hogy Isten előtt senki meg nem állhat, még olyan nagyon sok érdemeinek, jócsekedeteinek és emberi teljesítményeinek bizonyáglevelével sem, hanem egyedül a Jézus Krisztusban, egyedül Őt felöltözve. Szennyes, rongyos és feslett az a ruha, amelyben pusztá emberi mivoltukban járunk, még akkor is, ha csak úgy ragyog a drágakövektől, ellenben szent királyi palást, a fiúság palástja, amelyet Krisztust felöltözve nyerünk, amely egyedül fedezi el bűneinket, nyomorúságainkat, fekélyeinket s mint Általa a bűnből kiváltottak tökéletes bizalommal állunk mindig a szent Isten szent orcája előtt, mint akik életre-halálra bizonyosok vagyunk afelől, hogy örök atyai tetszése örökre a mienk s most már „sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm. 8 : 38—39). Nyilvánvalóvá vált a reformációban az az örök szent isteni kijelentés, hogy Isten előtt a Krisztuson kívül nincs szükségünk szószólókra, mert senki előtt sincs elzárva az út Istenhez, tehát az egyház istenellenes, ha rendszerével, dogmaival, pápájával, papjaival és szentjeivel oda áll Isten atyai szíve és az ember gyermeki szíve közé s elzárja ezt az utat.

A reformációban ismét kijelentette Isten számunkra, hogy a hit által, az Ő kegyelméből minden a mienk az Ő gyermekeié, de minden a mienk az Ő dicsőségére és országa diadalára!

A reformációban megjelent ismét az ujjászületett ember, akit Isten szül újjá, aki nem fél, nem retteg, nem aggódalmaskodik, aki meri egész életét feltenni az ígéreteihez mindig hű és szent akaratára, aki mer a Láthatatlanra nézni, mer a Sohanem-hallottra halgatni, mer mindent áldozni, mer engedelmeskedni, aki meri ezt az életet zarándokútnak nézni s meri az életet úgy venni, mint amelyben egyetlen-egy érdemes, valóságos ügy van: az Isten ügye, s minden életnek csak annyi értéke van, amennyit abból kí-ki az Isten dicsőségéért adott áldozatul! Ez a reformáció igazsága!

T. S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kiadóhivatali üzenetek.

1. A *beérkezett előfizetéseket* helyszűke miatt csak a jövő számban tudjuk nyugtázn.

2. Az általunk kiadott s oly nagy népszerűségnek örvendő tartalmas és értékes „*Erdélyi Magyar Református Naptár*”-unkat mindazoknak, akik megrendelték, megküldöttük. Ha lennének olyan rendelők, akik még a megrendelt Naptárakat nem kapták volna meg, szíveskedjenek megrendeléseiket megismélni.

Azokat a Lelkésztársaságokat, akik még Naptárunkat nem rendelték volna meg, ezuton is tisztelettel felkérjük, szíveskedjenek Naptár szükségleteiket Kiadóhivatalunkhoz sürgősen bejelenteni, hogy intézkedhessünk azoknak haladéktalanul való megküldése iránt.

A vasárnap.

A vasárnap megszentelése elsősorban az asszonyok különös feladata, — de mindenek előtt a *papnék* egyik legdrágább kötelessége. Más asszonyok férje azon napon pihen, a papné ura aznap dolgozik a legtöbbet. Épp azért különösen fontos, hogy azalatt a pár rövidke óra alatt, amit otthon tölthet a pap, egészen zavartalan szentségben érezhesse meg a vasárnap csendes békességét a maga otthonában. *Ünnepi csend* — ez kell legyen a papi házak vasárnapjának legfőbb jellemvonása.

Hogy vasárnap a papiháznál semmiféle gazdasági munkát nem végeznek, hogy aznap ott a lehető legteljesebb munkaszünet van — azt tulajdonképen nem is kellene külön megemlíteni, mert az magától értetődik. De vajjon mindenütt megtartják-e nálunk Erdélyben? Kár, hogy a vasárnapot olyan sok házban azzal rövidítik meg, hogy reggel mindenki tovább alszik, mint máskor. Ha mindenki egyformán egy félórásckával később kelne fel, azt még be lehetne pótolni s az még nem is lenne baj. De ha vasárnap mindenki akkor kel, amikor neki tetszik s a ház tagjai mind külön egyenként kérnek reggelit, akkor az egész délelőtt el van rontva már vele. A templomba menők lélegzetvesztve rohannak el az utolsó percben az istentiszteletre. talán még útközben nyelve le a reggelinek az utolsó falatját. Az otthonmaradók pedig azt sem tudják, hogy hol áll a fejük a hátramaradt rendtelenség közepette — s bizony a vasárnap „ünnepi csendjéből“ nem sok jut illetétképen egyiknek sem!

Ha már a rendes hétköznapiak is megvannak a maga szabályai, amelyeket meg kell tartani, hogy rend legyen a házban, mennyivel inkább a vasárnapnak! Ezen a napon mindenkin s mindenén meg kell látszodnia annak, hogy igazán „az Úrnak napját“ ünnepli a ház.

A vasárnap legszebb díszé a *csendes szív*. Egy papné, akinek sok kicsi gyermeke s nagy háztartása volt, egyszer azt mondta nekem: „Tudod tulajdonképen vasárnap ugyanannyit dolgozom, mint hétköznap, nem lehet máskép. De mégis min-

den olyan egészen más vasárnap, mint máskor, vasárnap sietség nélkül csinállok mindent. Olyan csodálatos ünnepi öröm van olyankor a szívemben s olyan nagy csend — akármilyen sok dolgom is van máskülönben.“

Egyet még különösen kell hangsúlyoznunk. Nem vagyunk a szombat törvényétől megkötözött zsidók — de mégis meg kell mondanunk: sok mindent másképp lehetne csinálni vasárnap! Például, a konyhai munkát a kellő beosztással s a megfelelő komoly akarattal nagyban le lehetne redukálni. Már szombaton előre el lehetne készíteni a vasárnapi tésztát s vasárnap csak olyan ételt főzni, ami a lehető legkevesebb munkát veszi igénybe. Papiházakban nem szabadna követni a világ gyermekeinek azt a bevett szokását, hogy vasárnap többet s jobbat kell enni, mint máskor!

S a vasárnap még arra is különösen alkalmas, hogy egymás terhét hordozzuk. A kislányok, akik a hétköznap sietve szaladnak az iskolába s az ágyvetést minden további gondolat nélkül az anyjukra bizzák — vasárnap bizony boldog készséggel maguk vethetik meg az ágyaikat, hogy anyuka is eljuthasson a templomba. S fiatal gimnázista urak, akik hétköznap az összes házbeli nőnek a segítségét igénybe veszik, hogy a toilettjükkel a kellő időben elkészülhessenek — vasárnap maguk kefélhetik ki a kabátjukat, maguk takaríthatják meg a cipőjüket, maguk kereshetik meg az esernyőjüket — hogy a mások vasárnapját megkönnyítsék ele. S vasárnap a gyerekek segíthetnek Marinak az edényt elmosogatni, hogy legalább avecsernyére elmehessen s így az ő vasárnapja se szenvedjen csorbát.

Csupa apró, egészen jelentéktelennek látszó dolgok ezek, de mégis a bibliai parancs betöltése: „Egymás terhét hordozátok“.

Ha aztán a vasárnap munkája elvégződött — akkor miképpen ünnepeljünk? Ezerféleképpen lehet ünnepelni, de mindig, úgy hogy a *pihenésnek* napja maradjon! Tehát ne zajos vendégeskedéssel, amely teljesen felfordítja a ház nyugalmát; nem olyan kirándulásokkal, amelyek lármás tömegek mulatozásába kevernek bele, nem olyan szórakozásokkal, amelyek sokkal inkább fárasztanak, mint pihentetnek. Hacsak lehet, a vasárnap *családi* jellegét meg kell őrizni, legyen az olyan nap, amelyen a család tagjai, akik a hétköznap szerteszét szóródnak, egymás közelségében, egymás boldogító társaságában tölthetnék el az időt, hogy egymás szeretetében fölüdülve, aztán megpihenve s újult erővel térhessenek vissza hétköznapjaik munkájába.

A vasárnap melege, békéje, szent tiszta öröme belesü-
gázik aztán a mindennapi élet szürkeségébe is A papiház
megszentelt vasárnapjának fényessége beleragog a gyülekezet
életébe is s megtanítja azt is a vasárnap áldására.

Erdélyi papnék, vegyétek fel a vasárnapjaink gondját, le-
gyetek a vasárnap megszentelésének áldott öre! Erdély népé-
nek nagy szüksége van erre a ti szolgálatotokra! P. M.

Halálból az életre.

Nagy Szél haldoklott. Tulajdonképen nem ez volt apjától
kapott neve. Időnként viharos élete alatt nevet cserélt, valami
új néven nevezvén magát, ha életpályájának egy-egy ese-
ményét akarta emlékezetessé tenni. Utolsó nevével arra akarta
a népet emlékeztetni, milyen vad és erőszakos főnök volt ő,
összetörvén a gyengét és meghajlítván az erőset. Mert lánd-
zsája erejével összegyűjtötte faluit s villámló szemével, ádáz
üvöltésével legkegyetlenebb ítéleteit is olyanná tette, amivel
szemben nem volt felebbezés. Most meg volt rémülve és hal-
doklott, mint a legutolsó szolgája.

A kunyhóban síró asszonyai tolongtak, akik közül az
egyiknek karjaiba hanyatlott, hogy kilehelje lelkét. Főembere is
ott volt, kérdezvén tőle az öntudat pillanataiban, mi történjék
vagyonával, kit nevezett meg utódjául és végül a legborzasz-
tobb, ki babonázta meg őt, hogy ilyen rettentő véget érjen.

Kivül néma csoportokban ült a nép, amelyek állandóan
növekedtek a távoli falvakból érkezőkkel. Mert az újonnan
jöttek elterjesztették, hogy Nagy Szél komoly beteg és hűség,
vagy félelem vezette köréje az egész rokonság és az uralma
alatt lévő falvak szomorú és megijedt képviselőit.

Az orvosok megvizsgálták és amikor orvosságaik csődöt
mondtak, visszatértek ahhoz a gondolathoz, ami a tudatlanok
legvégső menedéke, kijelentvén, hogy varázslás történt és hogy
a főnököt megbabonázták.

Sem a hit, sem a tudomány nem jött most vigasztalásra,
vagy enyhületet hozni. Így egy vad, sötét, babonás éjjelen, Nagy
Szél elköltözött a földről, melyen uralkodott, a kapukon át, me-
lyeket ember nem képes bezárni.

Végre bekövetkezett a vég. Asszonyai lezárták a szemét,
kinyújtóztatták testét, folytonosan jajgatva. Kiabálásuk elhatott
a kívüllevőkhöz is és néhány percig a faluban pokoli lárma
volt. A csendes halál előszólította a furiákat és azok hallatni
kezdtek hangjukat.

A férfiak most talpon voltak, fejük felett összekulcsolt
kézzel, magukat pajzsokkal beborítva és kiabálva lelket tépő
jajgatással „Tata wae! Tata wae!” (Jaj atyám, jaj atyám!)

Az asszonyok átvették a kórust, kiáltásokkal toldva meg a „jaj”-t, mely siránkozó énekekben emelkedett fel és szállott alá.

Itt is, ott is férfiak meg asszonyok ütöttek-verték néhány szegény rabszolgát, akiket bűbajos erővel gyanúsítottak és már több vádolt csoport menekült a bokrokon át, holmi távoli törzsekhez futván, hol életük biztonságban lesz.

Mert a bűbájosság a főnökségnek védelméül szolgál. Ahol titkos ellenségek vannak mindenütt, az őket elnyomó főnök vérére szomjuhozván, jó ránézve, hogy egy homályos hit falazza körül. Bűbájosság öröködik élete körül és sok ideig elfordítja az orgyilkost. Mégsem tudja megakadályozni a halál eljövételét és most Nagy Szél kimult:

„Élete a bűn általános homálya,
A rémület borzasztó rohama halála.”

A temetés a legközelebbi napon történik. Az összes érdekelt nagy embereknek hírnökök jelentették a halált s aztán menekültek, nehogy a fájdalomból fakadó harag és gyanú bosszúló kezeit rájuk tegye.

A varázsló nagyon el volt foglalva és titkon megsúgta a főembernek az asszonyok és szolgák neveit, akiket el fognak temetni Nagy Széllal. Mert a sötét országban, ahová ő ment, nem élhet rabszolga módjára. Asszonyok mennek vele, hogy vigasztalják és rabszolgák, hogy szolgáljanak neki, mert nem vándorolhatott egyedül.

Igy emberek lopóztak elő a sötétben, megragadtak egy féltucat asszonyt, egymáshoz kötözték őket és bezárták egy sátorba, hogy várjanak ott a temetésig. Tudják jól, micsoda sors várakozik rájuk, mégis a temetési menetben egykedvű, fásult arccal vezették őket ki, elkábulva közelgő haláluk képétől.

Vibisi az egyikük, egy bájos, fiatal nő, akinek még sohasem volt férje. Rabszolgánő, akit a háborúban fogtak el és a halott férfi tulajdona. Egész éjszaka nyöszörögve sírt a főnökért, de könnyei nem a megboldogult ura iránti részvétből pergett le arcán, hanem az egész élete és reményei felé közelgő váratlan vég miatti szívszaggató fájdalomból.

Egy nyílás volt törve a sátorban, ahol a test feküdt és ezen a nyíláson át látszott a főnök és összes kisebb tulajdonai, zsámolya, pajzsa, lándzsája, a viselt ruhái és a zene szerszámai. Amikor a menet megindul jaj kél az összegyűlt százak ajkáról: „Tata wae! Tata wae!” és egy mérföldnyire lehetett hallani a kétségbeesítő veszteségnek a tenger zúgásához hasonló, emelkedő és alábbszálló hangját.

A tömeg sietve halad, míg a sírhoz érkeznek, amely egy sűrű bokor csomóba volt ásva. Akkor megkezdődik a kivégzés a felügyelő varázsló irányítása mellett. Egyiket másikat az asszonyok közül már a sír fenekére fektették, hogy nyugvó helyet csináljanak a halott főnök számára. Majd a félelemtől elkábult Vibisi-t vezetik elő. Amint a sír széléhez vitték, a szá-

raz földről a por orrlyukaiba száll és ő hevesen tüsszent. Erre a varázsló előlép és megállítja a kivégzött, aki készen állt már a törrel. A szellemek szóltak ebben a tüsszentésben. Vibis-t nem szabad megölni, a szellemek nem akarják, hogy a főnök társaságában legyen.

Feloldották kötelékeit és visszamegy a faluba, elkábulva s alig tudva a halálból való rendkívüli megszabadulásáról. Mert a levegő telve van a halál jajjával. És egész nap és éjszaka folyik állandóan: „Tata wae! Tata wae!”

Napokig, ha a nap felkél, az asszonyok hangosan sírának és újra, amikor a nap leszáll. A halott feleségei magukban élnek; piszkos ruhákat kötöttek fejük köré és testüket se mossák, se nem gondozzák. A falu seprellen s mindennap utálatosabbá válik a piszkosság. Sört vittek kis palackokban a sírhoz és leöntötték egy üres nádnon, amely a halott szájából nyúlik fel a sírhalom tetejéig, hogy a szellem megkaphassa megszokott italát. Ruhadarabokat is tettek oda a másvilágon való ruházkodásra és egy-két tál kukoricakását.

A mezei egerek rájöttek erre a gondoskodásra és kezdték azt fogyasztani. Így reggel, ha a falubeliek a sírhoz mennek, látják, hogy valami elfogyott az ételekből, visszatérnek megmondani barátaiknak, hogy a halott szelleme barátságos, mert megette, amit számára adtak. Most nyugodtan élhetnek, hívén, hogy a halott főnök eljön hozzájuk szükségükben és látja, hogy minden rendben van.

A meghasított sátorban elhelyeznek egy másik korsó sört és figyelnek, mert szerencsés dolog lesz, ha a főnök szelleme a faluban él és a sötét alvilág minden leselkedő ellenségével szemben, — amely árthat nekik, — megvédi őket.

Egyik nap jelenti egy kis fiú, hogy egy kígyó csuszott be a sátorba. Lecsavarodott a barom udvar sövényéről és átcsúszott az udvaron a piszkos kukoricacsövek, levelek és hulladékok között és eltűnt a halott pusztává lett lakásában. Ekkor minden félelmet vidámság vált fel, hisz nem ez volt-e az előbbi lakhelyére visszatérő szellem? Egy asszony csendesesen belép és megpillantja a megerjedt sört, amely lehabzott a palack oldalán és odaszáradt. A svábbogarak sűrögtek és elsiettek közeledtére. Majd visszajön és megerősíti a többiek előtt, hogy minden rendben van. Egy jó és barátságos szellem jött lakozni falujukba és megitta sörüket.

Most előhívták a nagy varázslót. Az elrendeli, hogy a falut seperjék tisztára. A szemétdombokat és törött edényeket kivitték a keresztútakhoz. A sátorok tűzhelyeit kitakarították és a füstölgő fákat kivitték a szemétdombra. Minden tüzet kioltottak. Orvosságokat készítettek és hintettek el az összes sátorokban, hogy megvédje őket a gonosz varázslattól. Majd nagy ceremóniával dörzsölés útján a varázsló új tüzet gerjeszt. Egy száraz fa tüzet fog és ezzel más darabokat gyűjtenek meg és nemsokára az összes sátrak tűzhelyei vidámak a ropogó tüztől.

A gyász elmúlt. A sötét felhő, amely a falura nehezedett, felemelkedett. Borbélyok állanak munkába, borotválván a gyászolók fejét és arcát. A piszkos rongyokat elégetik és mindenki a patakhöz megy mosakodni.

Az éjszaka a féktelen mulatozás színhelye a falu, mivel nagy sörös palackokat készítettek elő, amelyekhez mindenkit szívesen látnak. Táncokba fogtak a nyílt udvaron, amelyek egyre féktelenebbek és aljasabbak lettek az éjszaka közeledtére. Végre felszakadt a hajnal egy falu felett, amelyben részeg emberek alusszák ki az elmúlt éjszaka tivornyázását, mielőtt újra kezdenék a tivornyát este.

Igy jött és ment a halál. Nem hagyott megszentelő vigasztalást és kevés reményt. Csak növelte a sötétség borzalmát és több ürügyet adott az éjszakák állatias tivornyáira.

De hol maradt Vibisi minden dözsölésben? Kereshetjük a táncoló tömegek között, de nem fogjuk megtalálni. Különálló személy, most fel van szentelve a törzs istenének, aki a ködbeborult hegységben él. Messze el minden falutól, egy kunyhóban egyedül éli magányos életét, várva az isten látogatását.

A gyász-mulatozás bevégződött, kitombolta magát és a falu ismét rendes életmódjához látott. De a nyugalom nem következett be. Időnként, ha a megkésett falusiak áthaladóban voltak az erdőn, ágak recsegése hallatszott és a megrémült járkáló vett egy kis galyat, eltörte és a bokorba dobta, feleletül a szellemeknek, amelyek csintalankodtak vele a sötétben.

Sötét férgék keresztézték egyszer, vagy kétszer az útnak induló emberek ösvényeit, azok visszatértek és letették terheiket, félvén tovább menni ily rossz előjelek után.

Majd betegségek is támadtak és gyermekek haltak el. Mégis voltak biztos jelei, hogy a halott főnök barátságos volt. Úgy látszik, valami hatalmasabb szellem dolgozik ellenük.

Végre elhívták a törzs főpapját. Ő a falu főembere, de előtte apja és nagyapja is mindig, mint a törzs főpapjai működtek, ha a nagy hegyi istent akarták megszólítani; neki velük kell mennie. Más nem beszélhet. Csak ő a nép szószólója.

Unnepélyes menetben vezeli őket a hegyi isten feleségének sátorához, hogy beszéljenek vele és áldozatot ajánljanak fel. Vibisi látja a bokrok közti ösvényen elhagyatott sátorhoz kanyargó tömeget és visszahúzódik, hogy ne lássák.

Egyszerre megérkeznek és letelepednek előtte.

— Oh hegyi isten felesége, — szólítja a pap — eljöttünk, hogy beszéljünk a nagy szellemmel és megadjunk neki bármit, amit kívánhat tőlünk.

A sátor belsejéből egy vékony, megijedt hang kérdezi: — És kik vagytok ti, akik beszélni akartok a „Süvöltő“-vel?

— Mi Nagy Szél gyermekei vagyunk.

Hideg borzongás fut végig a szegény magános leányon, amint arra a napra gondol, amikor a halál torkából vették ki.

— Jött-e hozzád a hegyi isten? — kérdi a pap.

— Igen, jött egyszer, — feleli.
— Es hogyan jött?
— Rohanó szél zúgásával jött, a kukoricaföldeken át törve útát. Láthatták a nyomát a letört szárazon.
— Mihez hasonlított midőn jött? — kérdezte a pap.
— Egy nagy, borzasztó veresfejű kigyóhoz.
— Mit csináltál, amikor láttad, hogy jön?
— Kisepertem a sátramat és kioltottam minden tüzet, aztán ültem a sötétben, fejemet eltakarva és reszketve közeledtére.
— Ah! — mondotta a törzs főpapja — ő valóban látta az istent és az meglátogatta feleségét, akit mi adtunk neki.

Akkor előhozta a sör áldozatot és a színes üveggyöngyöket és egy fiatal tulkot, otthagya ezeket az isten számára, könyörgött a törzs nevében, kérte, hogy legyen jóságos irántuk és háriítsa el az összes fenyegető hatalmakat, amelyek gyötrik őket.

Az évek teltek, nagy változásokat hozván magukkal. Egy vad harcos faj rontott rájuk és erőt vett a gyenge népen, amely felett Nagy Szél uralkodott volt. Amikor hallották a rabló horda közeledését, a hegyi istennek könyörögtek és áldozatot hoztak, de ő nem hallgatta meg, mert gyenge volt a Nagy Szellemhez képest, aki a pusztító seregeket irányította. Így a törzs megvetette őt, kiábrándulván segítő képességéből és most a győzőkkel azok nemzetének ősi szelleméhez imádkoztak.

Az isteneknek nálunk megvannak számlálva a napjaik. Ők sem halhatatlanok. A nagy halott szellemei, akik az erdőn és a faluban tanyáztak, hamar feledésbe mentek. A harmadik nemzedék után eltűntek az emberek emlékezetéből. És a mocsarak, vagy hegyek istenei, akik nem voltak a szükségnek megfelelőek, kiestek a törzs tiszteletéből.

Így hát Vibisi visszatért népéhez. Minden hódolat és tisztelet, amellyel övezték, elmúlt és olyan lett, mint közülük egy, felesége egy falubeli férfinék.

Idős özvegy volt, amikor jött a misszionárius, hogy prédikáljon népe között és ő csodálkozó tiszteletre indult a szokatlan ruhájú fehér ember iránt. Nyelve bizonyára idegen volt, csaknem olyan idegen, mint ruhája. Szavak hangzottak ajkairól, de ő — az öreg asszony — sohasem tudná megtanulni újszerű nyelvét. Úgy, hogy eltelt a nap és sohasem tünt fel neki, hogy az a nyelv talán, amelyen az idegen beszélt, saját nyelve volt.

Este egy benszülött tanító beszélt vele. Hasonló volt hozzá, sötét arca volt, kukorica kását evett és az övéhez hasonló kerek sátorban élt. Vibisi ismerte apját és anyját. Igen, népe közül való volt s így, ha beszélt, lelkét megnyitotta, hogy hallgassa őt. Az kérdezte tőle: Hallotta-e a fehér tanítót beszélni? Igen, látta és hallgatta — felelt Vibisi.

— Mit mondott?

— Európai vagyok-e, hogy megérteném a fehér emberek nyelvét?

— Hiszen a te nyelveden beszélt!

— Igen? Ah! nincs vége a fehér emberek bölcsességének. Ők nem hasonlók hozzánk. Isten nagyon kegyes volt hozzájuk.

— Helyes, tartsd füleidet nyitva holnap, figyeld, amit mond, mert ő az Isten követe.

Másnap reggel Vibisi az asszonyok között volt, a földön ülve, amikor a misszionárius szolgálatát végezte a faluban. Miután egy darabig beszélt, szavainak hangzása ismerősnek tűnt fel Vibisi előtt, habár a formája nehéz és szokatlan volt. Mi volt, amiről beszélt? „Örök élet.” „Akkor hát nem halunk meg, ha betegség ér minket? Van valami a sötét kapun túl, amelyen a Nagy Szél áthaladt és amelyből épen akkor húztak vissza engem, amikor belépni készültem?”

Ez a kérdés gyötörte. Azon az éjszakán egy olyan országról álmodott, amely kellemesebb, mint a nappal és látott Valakit, aki jött és kezét megfogta s kérte, hogy kövesse őt.

Amikor megvirradt, felkereste a benszülött tanítót, elbeszélte neki az álmát s megkérdezte, hová is kell nekie mennie, hogy feltalálja azt az életet, amely soha meg nem szűnik. Naponta oktatta a tanító és lassanként a világosság kezdett behatolni sötét lelkébe. Míg végre a nagy kincs birtokának örvendezhetett. A mennynek és földnek Istene jött, hogy meglátogassa és ő kiséperte házát és felajánlotta azt Neki. Most már valóban egy Istennek volt a menyasszonya és Férjének, Urának nevezte Őt.

BCA könyvek enyhítnek, drágakövekké válnak.
S diadémokká a vétkek, a megbántak.”

Nézzük meg most. Az úrvacsora kiszolgáltatásának nagy napja van. A nagy templom belsejében mintegy ezer férfi és asszony várja áhítatosan a Test és Vér kiszolgáltatását. Amint a presbiterek járnak fel s alá fehér ruháikban, kenyeret és bort nyujtván az egyszerű keresztyéneknek, a fejek meghajolnak és akik már részesültek, kezeikkel elfedik szemeiket. Ott ül közöttük Vibisi, egy fehérhajú nagymama, aki megízlelte a halál keserűségét és most veszi az élet kenyerét, melyből aki eszik, soha örökké meg nem hal. És amint meghajtja fejét és elborítja szemeit, szíve alázatos engedelmességgel dobog, mert az ő Ura, Istene eljött, hogy őt meglátogassa és ő csendesen hallgatja mit akar mondani neki.

Donald Fraser u.

Áhitat percei.

Utmutató a Biblia naponkénti olvasásához.

1926. XII.

1. *Isten Báránya.* Jel. 5:12. Ez a bibliai kifejezés a Jézus mennyei dicsőségét és a mi megváltásunk boldogító igazságát foglalja össze. A tisztaság, szentség, a tökéletes büntelenségben és az isteni javakban csak Ő olyan gazdag, hogy a bűnös emberiség javára a váltságdíjat lefizesse. Az Isten Báránya elvette a világ bűneit, tehát a mérhetetlen lelki gazdagság az enyém is. *Ima:* Atyám! könyörgöm, hogy a Te Lelked által az én életemben is tedd hatékonyá a Bárány véré, hogy Őt én is méltóképen dicsőíthessem.

2. *Járni Isten előtt.* 1. Móz. 17:1. Ábrahám a hite által érezte a Mindenható jelenlétét, félté az Ő ítéletét és kereste az Ő tetszését, hogy mindenben az Isten beszédét követve, az engedelmségben tökéletes legyen. A hit által a kegyelem engem is képessé tesz arra, hogy az Isten előtt éljek és hogy megvalósítsam a nagy parancsot: Legyetek tökéletesek... *Ima:* Könyörgöm Istenem, hogy növeld oly nagyra a hitem, hogy teljes hűséggel szolgáljak neked.

3. *Isten újból népéhez tér.* Zak. 1:16. A fogságra vitel tette lehetővé, hogy a választott nép megalázzódjon és az Istenhez forduljon. Ennek lett az eredménye, hogy az Isten is könyörülvén rajta, hozzá tért, hogy megépítse a Jeruzsálem romlását. A nyomorúságainkban ilyen magatartással várjuk az Isten szabadítását. *Ima:* Atyánk! Add, hogy a lesújtott állapotunkban is rendületlenül bizzunk a Te hozzánk való könyörületben.

4. *Boldog szemek!* Luk. 10:23. Az értelemnek a Szent Lélek által megvilágosított szemeivel láthatjuk azt a látást, amely minket örökre boldoggá tesz. Ezekkel szemlélhetjük a „Krisztusnak minden értelmet felül haladó szeretetét,” hogy magunkat a jó Pásztor gondjaira bízva örök életet nyerjünk és soha örökké el ne vesszünk. *Ima:* Atyám! ama szemgyógyító írral kend meg az én szemeimet, hogy mindazt helyesen ismerjem, ami a Te dicsőségre és az én üdvösségre való.

5. *A tanács adó Isten.* Zsolt. 16:7. Az Isten világosság, Jézus bölcseségül adatott, a Lélek „minden igazságra elvezérel.” Az Úr az alázatosokat tanítja a maga útjára, aki féli a Urat az megmutatja annak az utat, az igazakkal van az Ő titka. Ezek az ígéretek az Isten gyermeke számára minden időben és minden esetre biztosítják a szükséges tanácsot. *Ima:* Istenem! Add, hogy hitetlenül meg ne vessem a Te tanácsod, a Te igéd.

6. *Hit és békességes tűrés által örökösök.* Zsid. 6:12. A pusztában bűjosók zugulódásuk miatt estek el a Kánaán öröklésétől. A hit által Istenben gyökeredve a Tőle kapott bölcsesség és erő által lehetünk arra képesek, hogy a testi jó el ne tántorítson, a földi baj meg ne háborítson és a világ megsokasodó gonoszsága a szeretetben meg ne hidegítsen, hogy így az Isten hatalma őrizzen meg a hit által az idvességre. *Ima:* Atyám azt könyörgöm Tőled, hogy az élet koronájára tégy méltóvá.

7. *Az Úr gondolatai békességnek gondolatai.* Jer. 29:11. Egy porba

sújtott nép meggyőltört szívébe csepegteti Isten ezt a balzsamot. A rabság és szétszóratásban sinylődő nép előtt az Isten szándéka -- célja testi szemmel a jelenben nem látható s csak a hit újul a vigasztaló szóra: „Békességnek gondolatával vagyok hozzátok, hogy kívánatos véget adjak néktek.” *Ima*: Uram Te ma is a lesújtottak Istene vagy, a nyomorúságainkban reád várunk, hogy „kívánatos véget adj nekünk.”

8. *Vigyázni és imádkozni.* Luk. 21 : 36. A keresztyén ember, mint a harctéren levő katona vigyáz, mert folytonosan a szeme előtt tartja a bűn és a sátán részéről őt fenyegető veszedelmet, de azért szakadatlanul imádkozik és a Krisztus végére mehetetlen gazdagságából merit kegyelmet kegyelemért, hogy majdan az Úr előtt megállhasson, Jézus őt a magáénak ismerje el. *Ima*: Istenem! Tőled arra való kegyelmet könyörgök, hogy a megtartás nagy munkájában, amelynek az ereje és az érdeme a Tied, a magam feladatát, az éber vigyázást és a buzgó imádkozást mindvégig híven teljesíthessem.

9. *A második ház dicsősége.* Hagg. 2:9. Adventi világosság tör elő ebből az igéből, amely akkor teljesedett be, amikor a romjaiból újra épült templom falai a Jézus ajkáról visszhangozták az evangéliumot. Ez a prófécia ígéret is: a Krisztusban van a mi igazi és örök békességünk. *Ima*: Atyám a Te beszéded csodálatos titkokat tár fel és drága ajándékokkal gazdagít. Oh add, hogy legyek a bűn romjaiból újjá épült templom a bennem lakozó Krisztus számára.

10. *Senki el ne szakadjon Isten kegyelmétől.* Zsid. 12 : 15. Ha valósággal aláztatóság vagyunk, akkor az Isten kifogyhatatlan gazdagsággal adja nekünk a kegyelmét, hogy a bűn elleni harcban győzelmesek lehessünk. Ha nem vigyázunk és az életünkben helyet adunk a kevély önelégültségnek, akkor az ó-ember talajából hamar felnövekedik a bűn „keserű gyökere” és nemcsak a mi második állapotunk lesz gonoszabb az elsőnél, hanem másokra is romlást hozunk. *Ima*: Uram védd a szívembe azt a megtartó igazságot, hogy csak a Te kegyelmed által és a Te fiadban lehetek én az örök veszedelemmel szemben teljes biztonságban.

12. *Meglátni Isten szabadítását.* Luk. 3:6. A bűn éjszakájában a nyomorúság terhei alatt roskadozó, elbukott ember várja — adventi várakozással — az Isten szabadítását. Olyan szabadítás ez, amelyet csupán maga az Isten szerezhet és amelyben a hit által bárki részesülhet. Olyan szabadítás ez, amely a legmélyebb bukástól a legmagasabb boldogságra és dicsőségre emel minket. *Ima*: Szabadító Istenem! Oh adj nekem igaz bűnbánatot, hogy meglássam a Te szabadításod.

13. *Isten gondviselése fáradhatatlan.* És. 40 : 28. Milyen megnyugtató tudni azt, hogy az Isten hatalma, hűsége és hozzánk való szeretete változatlan. Az lehet, hogy a mi bizodalunk megfogyatkozik és ezért csüggedés szállja meg a szívünket, de a változás ilyenkor bennünk van és ekkor is az Istennek soha el nem fáradó gondviselése az, ami a hitünk fogyatkozását helyre hozza. *Ima*: Kinek szíve reád támaszkodik megőrzöd azt teljes békében. Istenem! a szilárd hit ajándékát könyörgöm Tőled, hogy változatlan erővel bizzam a Te változatlan hűségedben.

14. *Jel és szegletkő.* Luk. 2 : 34. Jézus az Ő láthatatlan valója szerint, a mi lelki életünk fundamentuma, de a világban való megjelenése által a mennyei életnek a látható jele volt. Akár így, akár úgy tekintjük: Ő már most választást tesz ember és ember között; aki Reá épít, az megtartatik és aki e köre

esik, szétzúzatik. *Ima*: Atyám: Hálát adok, hogy nekem Megváltót adtál és az Ő nevében kérem, hogy adj istenfélelmet is hogy szent komolysággal és állhatos kitartással munkáljam az én idvességem.

15. *Bevallom bűneimet.* Zsolt. 38:19. A mikor az ember elköveti a bűnt, akkor az Istentől elszakad, s a mikor megvallja, akkor újra megtalálja Őt. A mennyei Atya előtt rendkívül becses az Ő elveszett gyermekének az ajkáról felzokogó töredelmes bűnvallomás, ez a vallomás az egész mennyországban nagy örvendezést támaszt. *Ima*: Istenem adj az én lelkembe világosságot, hogy tisztán lássam a magam gonoszságát, szent irtózáttal gyűlöljem a bűnt és igaz hűséggel vallhassam meg és hagyhassam el azt.

16. *Egyszersmindenkorra szerzett váltság.* Zsid. 9:12. Oly boldogító hinnünk azt, hogy a Jézus vére tökéletes és örökérvényű váltságot szerzett a számunkra. Legyen bármilyen nagy a mi bűnünk, a meddig a bizalom és az engedelmesség által Jézushoz kapcsolódunk, addig az Ő isteni ereje mindenmel megajándékoz a mi a jelen küzdelmeiben a győzelemhez s az örökkévaló dicsőség megszerzéséhez szükséges. *Ima*: Atyám világítsd meg az elmémet, hogy ismerjem meg az „egy szükséges dolgot“, segíts meg, hogy ezáltal lehessen a Te Fiad igaz tanítványa.

17. *Az Úr ismeri az igaz útját.* Zsolt. 1:6. Az „igaz“ a belső ember szerint az íge által megjelölt lelki úton halad. De ismeri az Úr az igaznak a külső életfolyását is tudja hogy az igaz milyen kísértéseknek van kitéve, ezért az igaz ember minden körülmények között nyugodt, mert bizonyos abban, hogy az Úr ereje feletti terhet nem tesz rá és hogy a sikerhez szükséges minden segítséget meg ad. *Ima*: Atyám könyörgöm Tőled a Te Szent Lelkedet, hogy az én útam Te elötted kedves lehessen.

18. *Mint ha láttam volna a Láthatatlant.* Zsid. 10:27. A hit a láthatatlan lelki valóságok megismerésére rendelt képességünk s mint ilyen nagy mértékben fejleszhető a mások példája és a magunk gyakorlata által. A hitóriások látták a Láthatatlant s ezért volt a szívük oly erős s a küzdelmük oly állhatatos és diadalmas. *Ima*: Uram! bevallom az én hűtlenségem, amellyel a legbecsebb ajándékokat, a — hitem fejlesztését elhanyagolom. Add, hogy a hősök szent példája lelkesítsen a hitben való tökéletesedésre.

19. *Miként változál az Urtól idegenné?* Jer. 2:27. Kinyinynek gondolt s láthatatlan hűtlenségek által indul meg az Urtól való elidegenedésünk: nagy gondot fordítunk a külső kegyességünkre és nem vigyázunk a szívünk állapotára. S amikor már a testi és jelen való dolgokat az örökkévalók elé helyezzük, akkor már az Istentől való elidegenedés lejtőjén rohamosan zuhannak lefelé. *Ima*: Atyám! megrettenéssel látom, hogy az istenfélelem állandó vigyázása és a Te kegyelmed nélkül mily mélyre bukhatom: Tőled idegenné, sőt a Te ellenségéddé lehetek. Oh őrizz meg engemet ettől a gonosztól.

20. *A hit szeret megostorozza.* Jel. 3:19, Sokszor a lelkünk kárára van az ami a testünknek jó: a gazdagság, a tartós jóllét; s viszont a testünknek rossz lehet az ami a lelkünk számára jó: anyagi bukás, a kevésységünket összetörő csapás. Az Isten a hozzánk való szeretetét abban mutatja meg, hogy mindenek felett a lelkünk örökkévaló javát munkálja, s ezért, ha kell a testiekben keményen megostoroz. *Ima*: Atyám adj nekem bölcseséget arra, hogy a próba nehéz óráján a bűnbánat és a hit által megtaláljalak Téged s a szenvedésért is örvendező szívvel adjak hálát.

21. *Látja-e mindenki, hogy te az Úr-e vagy?* 5 Móz. 28:10. Az izzó

vasról bárki azonnal megismerheti, hogy a tűz hatja át. A ki az Uré, azt az íge és a Szent Lélek hatja át és ez megismerhető a beszéde bölcsességéről, a bűn iránti írtózatáról, a bűnösök iránti könyörületéről és az egész életét jellemző nagy szeretetről. *Ima*: Megváltóm Te teljesen értem adtad önmagad és én csak úgy lehetek a Tied, ha teljesen a Tied vagyok. Ime Neked adom önmagam, hogy használj a Te céljaidra és tégy a bizonságtévődde.

22. *Ragadjuk meg az erős horgonyt.* Zsid. 6: 19. Az élet rohanó változásaiban, a nyomorúságok egymásra torlódo viharaiában nincs más bizonyos menedékünk csak a Jézus neve. Aki az Istentől ajándékozott ezt az „erős horgonyt“ a hitben megragadja az a bűn, a halál és a kárhózzattal szemben örök biztonságban van. Az imádság által ragadjuk meg ezt a horgonyt. *Ima*: Atyám halát adok, hogy bár bűn alá rekesztettél, de könyörültél is rajtam, hogy bár sok háborúságot adóz, de mind az örök javamra, hogy meneküljek a Te Fiához és tartassam meg Általa.

23. *Elvetetből felemelt.* (Es. 60: 15.) Tetszett az Urnak, hogy a Siont a maga lakóhelyévé válassza, Izrael hűtlensége és a bűnei miatt lett elvetetté és az Istennek meg nem érdemlett irgalma, teljesen szabad tetszése ajándékozta meg őt az örök dicsőséggel. Vigasztalódva tekintünk a lesújtottak Istenére, aki jön, hogy az alázatost felmagasztalja. *Ima*: A magam bűneinek a lesújtó tudatában a porig alázódva kérlek, hogy könyörülj rajtam és tégy méltóvá a Te országodra.

24. *Dicsőség, béke, jóakarát!* (Luk. 2: 14.) A bűn elhomályosította az Isten dicsőségét, szakadatlan harc helyévé tette a földet és haragvó, ítélet-tartó bíróvá változta az Istent. A mennyei seregek éneke a legörvendetesebb átalakulásról szóló evangéliom. A Jézus születésével újra teljes fényével ragyog az Isten dicsősége, elkezdődött a Földön az igazi békeség, mert Általa a haragvó Biró megbocsátó és jóakaró Atyjává lett. *Ima*: Atyám kitárom a lelkem és hittel fogadom a szívembe a Te drága üzenetedet. Oh add, hogy a világban lehessen én is a mennyei izenet boldog hirdetője.

25. *A karácsonyi izenet mit szól nekem?* Luk. 2: 11—12. Isteni hatalommal felruházott Megtartóm van: az az édes vigasztalás rejlik ebben, hogy Általa az én üdvösségem teljesen bizonyos, az a drága ítanulság is rejlik ebben, hogy Ő a számomra adatott bölcsesség, tehát bízzam magam teljesen az Ő vezetésére; és egy komoly intés is rejlik ebben: az Ő vére minden bűntől megtisztít, tehát menthetetlen vagyok, ha továbbra is a bűnben maradok. *Ima*: Istenem a karácsonyi evangéliomban azt mondd nekem, hogy gyermeked vagyok. Oh segíts meg, hogy gyermekedként éljek és Atyámként imádjalak és dicsőítselek.

26. *A szenvedő Krisztus.* És 50: 6. Álmélkodó szemeink előtt a szeretet csodálatos magasságai nyilatkoznak meg. Az isteni dicsőségében magát megüresíté, gazdag lévén szegénnyé lett érettünk, felvette a portestünket, hogy szenvedjen helyettünk. Magunkat adjuk át e hatalmas szeretet befolyásának, hogy Hozzá hasonlókká lehessünk és ott legyünk ahol Ő van. *Ima*: Atyám! a Te ígéreted szerint a kebelemből vedd ki a kőszívet és adj nekem olyan szívet, amely tud Téged teljes odaadással szeretni.

27. *Krisztus a törvény és proféták betöltése.* Mt. 5: 17. Isten az Ő örök tervében egy szent és dicsőséges ország megvalósítását határozta el. A törvény kijelentette ennek az országnak az alkotmányát, a proféták az ország királyának, a — Messiásnak a jövetelét, munkáját és diadalát hirdették előre

Jézus betöltötte a törvényt, mert az Isten akaratát tökéletesen megvalósította, betöltötte a prófétákat is, mert az Isten beszédét minden részletében igazolta. *Ima*: Atyám! könyörgöm Tőled a Szent Lelket, hogy Általa a törvényt én is betöltheessem és a Te országod eljövételét buzgón munkálhassam.

28. *Hálaadás*. Zsolt. 105: 1. Az emlékezetünk átsuhan a letűnt napok során. A múlt ködéből az Isten cselekedeteinek a fénylő csúcsai bontakoznak ki. Az Ő hűséges gondviselése, bölcs vezetése, a megbocsátott, sőt eltörölt bűneink sokasága mind-mind arra buzdítanak, hogy csak Benne bízunk, csak Őt hívjuk segítségül, csak Őt magasztaljuk. *Ima*: Végtelen jóságú Istenem a Te határtalan szerelmed vesz körül és hordoz engem. Én az üres, nyomorult, semmi csak a Te Fiaid által adhatok neked méltó hálát.

29. *Krisztus hamar eljön*. Jel. 22: 12. A hit a reménylett dolgokat s így a Krisztus eljövételét is kész valóságnak veszi, a láthatatlan dolgokkal pedig az Isten cselekedete által oly szoros kapcsolatban áll, mintha látná azokat. Ezért a hit élete szakadatlan készüllet arra, hogy amikor Jézus eljön a keresztényén, Előtte megállhason, ezért a hit az Ő teljességéből merít kegyelmet kegyelemért. *Ima*: Atyám a szívemben tedd erőssé azt a meggyőződést, hogy a Te Fiaid által csak azt dicsőíted meg, aki a földön Jézus által a Te dicsőségedre élt.

30. *Egyedül Isten az Úr*. 5. Móz. 4: 39, 40. A legbizonyosabb valóság az, hogy a láthatatlan, de magát kijelentő, a törvényt szabó, szent és könyörülő Isten az Úr, az Ővé a mindenható erő, az Ő szándékát senki el nem forgathatja, az Ő ereje előtt nincs legyőzhetetlen akadály. Ennek megfelelően az ember részéről az a leghelyesebb magatartás, ha az ígére figyelve mindenben hűségesen szolgál az Ő egyedüli Úrának. *Ima*: Könyörülő Istenem! segíts meg, hogy alázatos szívvel és szent étellel szolgálhassak neked és dicsőíthesselek téged.

31. *Ne félj, mert Krisztus a te Urad él*. Jel. 1: 17. Megint egy év utolsó napja. Szembe csap a mulandóság fagyos lehellete, amely rendre mindent elragad és egyszer engem is a porba roszaszt. De Ő bátorít engem, aki nekünk örökkévaló országot szerzett, aki diadalmasan megvéd minden ellenségünkkel szemben, aki hervadhatatlan örökséget és soha nem muló dicsőséget biztosít az Ővéinek. *Ima*: Atyám hálát adok, hogy egy éven át hallhattam a Te igéd, tapasztalhattam a Te kegyelmed és hogy hihetek a Te Fiaidban, aki által diadalmat adsz a mulandóságon és a halálon. V. Á.

„AZ ÉN KICSINYEIM“

12. szám.

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket“. Márk. 10 : 14.

Jézus, kérlek, segélj engemet,
Hív tanítványod hogy lehessenek.
Ismerjelek vezéremet
S gyorsan utánad siessenek
És szent példád szerint éljek,
Másoknak is példa légyek.

(Melyik egyházi énekünk hányadik verse ez?)

Az ördög tükre.

Tudjátok úgy-e gyermekek, hogy az ördög mindig azon töri fejét, hogyan ronthatná el mindazt a szépet és jót, amit a jó Isten alkotott. A világ teremtése óta már sokszor próbálkozott ezzel a gonosz munkával és bár mindig kudarcot vallott, mégis mindig újra kezdette.

Egyszer — és épen ezt akarom elmesélni — majd kiugrott fekete bőréből a nagy öröm miatt, mert egy olyan tükröt csinált, amely minden szépet elcsúfított és megkicsinyített, minden rútat százszorosan megnagyított. Képzelhettek, milyen boldog volt a gonosz, amikor széjjel hordozva a világba, egészen elrúthatta azt. Aki csak egyszer belenézett, az nem tudott többé semmiben gyönyörködni, minél szebb volt valami, annál csúnyábbnak látta.

A sikeren felbuzdulva az égbe is fel akarta vinni a tükröt az ördög, előre örvendezve, mi lesz, ha majd az angyalok is belenéznek.

De, amint repültek felfelé, egyszer csak kicsúszott a tükör a kezükből és zsupsz, lezuhant a földre, ahol millió apró darabra töredezett. És ebből támadt az igazi nagy baj. Mert a szertepattanó tükör darabkák szétszoródtak az egész világon és akinek a szemébe hullott belőle, az mindent fonákul látott azután, csak azt tudta meglátni, a mi rút és visszás volt. Sőt a szilánkokból nagyon sok szálingozik észrevétlenül a levegőben és ma is sok ember szemébe belekerül.

Vajjon gyermekek nincs-e közöttetek is olyan, akinek a szemébe repült egy ilyen szilánkokcska az ördög tükréből? Az ilyen gyermek nem tud semmit meglátni, a mi szép, mert a tükör darab rúttá teszi azt. És egész életében úgy marad, ha

csak valaki ki nem veszi szeméből a tükör szilánkot. És amíg ki nem veszik, az a gyermek az ördögnek a szolgálatában áll, mert nem tud gyönyörködni, nem tud örvendezni, hanem csak panaszkodni és csúfolkodni. Ezek az igazi vakok, mert a lelket vakította meg a gonosz. Ezek azok a vakok, akiket csak a Jézus tud meggyógyítani. (Andersen után szabadon).

Kérdések.

1. A Biblia hány vakról tud, akit Jézus gyógyított meg?
2. Mi volt a legszebb, amit a meggyógyult vakok nem győztek eleget nézni?
3. Mit kívánt a meggyógyult vakoktól Jézus?

Kérjük a vasárnapi iskolákat, értesítsenek, szívesen vénék-e, ha lapunk a jövő évtől kezdve nem két, hanem négy oldalon jelenne meg? Vajjon mennyi előfizetőt és állandó vevőt tudnának biztosítani?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Advent.

Ennek a hónapnak elején lépünk be az *adventi* időszakba, mely előkészítés a Krisztus fogadására. Az advent végén jön *Karácsony*, a Krisztus születése áldott ünnepe. Az advent azt mutatja meg, hogyan készítette Isten el az Ő Fiának jövetelét és a váltásot az Ő prófétái által, akiket elbocsátott, hogy hirdessék az embereknek Isten akaratát. Mert az adventi időszakban sokat kell gondolnunk arra: *milyen szívvel várjuk mi Krisztust!* Isten előtt csak az olyan ember kedves, aki hűségesen várja Isten akaratát és pedig *bűnbánattal és megalázkodással!* A keresztyén gyermek az adventi időben azért imádkozik, hogy az Ur *tisztítsa meg* szívét minden bűntől, gonosz indulattól és gondolatoktól, hogy egészen adhassa át magát az eljövő Királynak, mert Krisztus előtt csak tiszta és alázatos szívvel lehet megállani.

Készítsétek ti is magatokat engedelmességgel, szeretettel, imádkozva, hogy örömmel fogadhassátok a Krisztus eljövetele napját. Különösen imádkozzatok érte, hogy Istennek Krisztusban megjelentett kegyelmét *minden ember* megismerhesse, azok is, akik még pogányságban élnek és azok is, akik nem keresik és nem szeretik Őt.

Kapható az erd. ref. egyházkerületnél Cluj—Kolozsvár, Bratianu-u. 51.